УНИВЕРСИТЕТ
по Архитектура, Строителство и Геодезия
1046 София, бул. "Хр. Смирненски" №1
Регистрационен индекс и дата
314/29.04.2026

# РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р арх. Валери Иванов
катедра „Градоустройство", Архитектурен факултет, УАСГ

**Относно:** Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „Доктор" по професионално направление 5.7 „Архитектура, строителство и геодезия", научна специалност „Архитектура на сградите, конструкции, съоръжения и детайли".

**Автор на дисертационния труд:** арх. Евгени Данов – докторант в редовна форма на обучение към катедра „Жилищни сгради", отчислен с право на защита със Заповед №159/27.02.2026 г. на Ректора на УАСГ.

**Тема на дисертационния труд:** „Малкоетажни жилищни сгради на наклонен терен".

**Основание за изготвяне на рецензията:** Заповед № 248/12.03.2026 г. на Ректора на УАСГ за назначаване на Научно жури и решение на първото заседание на Научното жури, проведено на 24.03.2026 г.

## ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ТРУДА

Дисертационният труд съдържа 163 страници, от които 148 страници основен текст, 145 фигури и 3 таблици. В библиографията са посочени 35 източника вкл.: законова и нормативна уредба, българска и чуждестранна литература, онлайн ресурси и интернет страници.

**Актуалността на изследването** се определя от няколко основни фактора:

- характеристиките на националната територия отличаваща се със значими като площ наклонени терени, които изискват специфични, нестандартни и откроявящи се като естетика архитектурни решения и конструктивни подходи;
- възможностите за умело творческо вписване на архитектурата в природната среда;
- недостатъчните теоретични проучвания и практически опит в България в областта на тази интересна и важна проблематика;
- запазването от строителни намеси на ценни равнинни терени, които притежават земеделски ресурс.

Важно е да посочим, че въвеждайки в тематиката на дисертацията авторът предлага оригинална интерпретация на термини често използвани в труда като: малкоетажни жилищни сгради на наклонен терен, наклонен терен, зониране на помещенията в жилищната сграда и пр.

Аргументирано формулираните от докторанта **цел, задачи и обхват** експонират неговия значим научен и творчески потенциал и изясняват основните акценти разгледани в труда:

- Структуриране на модерните принципи и тенденции при проектирането и строителството на малкоетажни жилищни сгради на наклонен терен въз основа на задълбочен, компетентен анализ на добри европейски практики.
- Формулиране на обосновани теоретични идеи и практически предложения за целесъобразно планиране, проектиране и изграждане на малкоетажни жилищни сгради на наклонен терен заедно с непосредствено прилежащата му жилищна среда, които включват следните основни аспекти:

- оптимална локализация на сградите в условията на рационално използване на характеристиките на терена;
- целесъобразно вписване на специфичната архитектурно-планировъчна структура на къщите в особените теренни характеристики;
- характерен, уникален и убедителен архитектурен образ адекватен на локацията;
- значими фактори, които влияят върху проектирането и строителството вкл.: конструктивни възможности, изисквания за достъпност на средата, благоустройствени особености.

Приложените класически **методи на изследване** - анализ и синтез са избрани правилно, обосновано и логично в съответствие с формулираните цел, задачи и обхват. Проведени са аргументирано и последователно в труда.

**СЪДЪРЖАНИЕ НА ТРУДА**

Дисертационният труд включва: Въведение, три глави, Заключение и Списък на използваните информационни източници.

**Въведението** представя основите на изследването като формулира различни аспекти на актуалността на разглеждания проблем, целта, задачите, приложните методи на работа, обхвата на труда и използваните важни термини.

В главата **„Исторически преглед"** обстойно, задълбочено и компетентно са изследвани основните локализационни, архитектурно-планировъчни, интериорни и естетически изисквания при планиране, проектиране и изграждане на малкоетажни жилищни сгради на наклонен терен. Изведени са три ключови етапа в еволюцията на сградите: естествена теренна закрила от евентуални вражески нападения, изява на непринуденото човешко желание за принадлежност към природната среда, и стремеж към опазване на ценния земеделски ресурс на равнинните зони.

Във **Втората глава**, въз основа на комплексен анализ на съвременни практики, са изведени теоретични принципи за проектиране и строителство на малкоетажни жилищни сгради на наклонен терен. Отчетено е и влиянието на природните и антропогенните фактори и като теория и като практика. Изследваните примери са селектирани въз основа на формулирани обосновани критерии.

Теоретичните принципи са структурирани в няколко аспекта:

- видове терени според наклоните и влиянието им върху композицията на сградите;
- специфични изисквания към функционалната структура, организацията на вертикалната комуникация и връзката с терена;
- градоустройствени фактори вкл.: ориентация спрямо световните посоки, налични природни забележителности, автомобилни и пешеходни подходи, благоустройствени специфики, паркиране и гариране.

Главата **„Насоки за проектиране и строителство на малкоетажни жилищни сгради на наклонен терен"** ще разгледам в три аспекта, които според мен са с основна приносна стойност в труда:

- моделен подход приложен прецизно и адекватно за определяне на оптималното разположение на сградите, който включва теоретични модели адаптирани към спецификата на терена при отчитане на поредица съществени фактори: наклони на терена /надлъжни и напречни/, тангиращи имота комуникации, възможни посоки за достъп;
- архитектурни решения аргументирано структурирани в съответствие с вида на наклона /лек, среден, голям/ като подробно е изследвано оптималното разполагане на функционалните групи в сградите във вертикално и хоризонтално отношение;
- други значими аспекти на разглеждания вид застрояване като са проучени: ориентацията на жилищните помещения, специфичният архитектурен образ като резултат от теренните характеристики, достъпността на средата с оглед безконфликтно преодоляване на денивелацията, конструктивните особености и изисквания и др. п.

В **Заключението** са обобщени проведените изследвания, структурирани са резултатите, изведени са приносите групирани като научно-теоретични и научно-приложни, посочени са възможностите, които предоставя трудът за по-нататъшни проучвания в разглежданата област.

**ПРИНОСИ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД**

Формулираните в заключителната част приноси са логичен резултат от креативната, аргументирана и многопластова научна дейност на автора представена в дисертацията. Особено стойностни в теоретичен и приложен аспект, според мен са следните приноси:

- Комплексните многофакторни професионално аргументирани предложения /насоки/ за проектиране и строителство на малкоетажни жилищни сгради на наклонен терен формулирани в няколко основни направления:
  - модели за разполагане върху терена в контекста на наклони и подходи;

- архитектурно-функционална структура и целесъобразна ориентация на жилищните помещения;
- други съществени изисквания като: строително-технически, благоустройствени, свързани с автомобилния достъп и пр.

- Изведените основни принципи и подходи в следните аспекти:
- влияние на различните теренни наклони;
- ориентация спрямо световните посоки;
- разположение в контекста на тангиращите улици.

- Структурираните практически приложими правила относно:
- разположението на функционалните групи на сградите;
- организацията на вертикалните комуникации;
- връзката с прилежащия терен;
- благоустройствените и строително-техническите специфики.

- Обоснованите оригинални авторови интерпретации на принципно известни термини разгледани в контекста на изследваната проблематика.

С дисертационния си труд авторът аргументирано заявява своя изследователски интерес, професионален капацитет и креативни възможности в една значима интересна и перспективна област свързана с теоретичното архитектурно познание и творческата практика.

Компетентното и аргументирано формулиране и експониране на приносите в труда генерират извода, че те са безспорно резултат от личните авторови изследвания, анализи, обобщения.

Приносите могат да бъдат свързани със следните аспекти на научната дейност – новост за науката, обогатяване на съществуващи знания, приложение на теоретични достижения в практиката.

**Авторефератът** последователно, логично и прецизно следва структурата на труда и експонира убедително неговото съдържание. И в него авторът проявява характерната си иновативност и го представя като относително самостоятелен документ с допълнителна редакция, собствена номерация на фигури и таблици.

**Научните изяви** на автора свързани с дисертацията – научни публикации – 3 бр. /2 бр. самостоятелни и 1 бр. в съавторство/ демонстрират неговите професионални качества, значимия му личен принос в постигнатите резултати, задълбочените и комплексни познания по изследваната проблематика.

**ПРЕПОРЪКИ КЪМ ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД**

Към разглеждания дисертационен труд ще формулирам известни препоръки, които според мен, биха били креативно полезни при по-нататъшни научни изследвания на автора, както и при реалната приложимост на резултатите от дисертацията:

- Разработените насоки за проектиране и строителство биха могли с успех да се адаптират и при други жилищни форми, което е сфера за бъдещи изследвания на автора.
- Публикуването на труда след известна редакция с оглед по-прагматичното му ориентиране към творческо-проектантската дейност би било много полезно за практиката.
- Формулираните насоки е целесъобразно да се изведат и като конкретни предложения за усъвършенстване на нормативната база свързана с жилищното проектиране.

Посочените препоръки са израз на личното ми убеждение, че научно-изследователските и творческо-проектантските дейности на автора тепърва ще се разширяват, развиват и усъвършенстват.

**ЗАКЛЮЧЕНИЕ**

Представеният дисертационен труд изпълнява коректно, стриктно и професионално изискванията на действащите у нас нормативни документи свързани с обучението в докторантура, както и съответните условия формулирани в правилниците на УАСГ.

Безспорно това е труд, който достойно представя автора, неговия научен ръководител и катедра „Жилищни сгради" пред архитектурната научно-изследователска и творческо-проектантска общност.

Изложените в настоящата рецензия анализи, обобщения и оценки, формулираните препоръки и изводи ми дават всички необходими основания с убеденост да предложа на настоящото авторитетно Научно жури да присъди на автора на дисертационния труд арх. Евгени Данов. образователната и научна степен „Доктор" по професионално направление 5.7 „Архитектура, строителство и геодезия", научна специалност „Архитектура на сградите, конструкции, съоръжения и детайли".

24.04.2026 г.
гр. София

Член на Научното жури и
автор на рецензията:
/проф. д-р арх. Валери Иванов/